

Móðurmálskennsla

sjónarhorn foreldra

Morgunverðarfundur um menntun innflytjenda 3. 5. 2013

Renata Emilsson Peskova
f.h. Samtakanna Móðurmál

Móðurmálskennsla á Íslandi

I. Saga

II. Staðan

III. Stefnumótun

I. Saga móðurmálskennslu á Íslandi

- **Samtökin Móðurmál** stofnuð árið 2001 (starfað óformlega frá árinu 1994)
- **Alþjóðahús** hlaut Mannréttindaverðlaun árið 2008; það endaði starfsemi sína árið 2010

I. Saga...frh.

- verkefni **Bækur og móðurmál (2006)**
 - Til að koma í veg fyrir stöðnun í námi
 - Til að stuðla að jafnrétti til náms
 - Til að styðja við framvindu íslenskunáms, sem og móðurmáls

*rússneska, tagalog, portúgalska, litháíska,
víetnamska, enska, serbneska, króatíska, albanska,
pólska, tælenska, spænska*

I. Saga...frh.

- ráðstefna **Móðurmál er máttur (2006)**
 - áður ákveðinn ótti við tvítýngi
 - mælt var með notkun aðeins annars tungumáls, eða með skýrum aðskilnaði milli málanna

Aðalnámskrá 1999

Aukin áhersla á sterka stöðu í
móðurmáli sem grundvöllur góðrar
færni í íslensku

Aðalnámskrá 1999 – frh.

Ný ákvæði í aðalnámskrá grunnskóla:

- um sérstaka íslenskukennslu fyrir nemendur með annað móðurmál en íslensku
- ný ákvæði um sérstaka íslenskukennslu fyrir heyrnarlausa og heyrnarskerta nemendur og táknmálskennslu fyrir heyrnarlausa.

Aðalnámskrá 2011

Hugtök:

- ✓ Nám við hæfi hvers og eins
- ✓ Jöfn tækifæri til náms
- ✓ Skóli án aðgreiningar – virðing fyrir fjölbreytileika og mismunandi þörfum

Aðalnámskrá 2011 - frh.

Grein 16.2:

„Skólastjóra grunnskóla er heimilt samkvæmt lögum að viðurkenna nám, sem stundað er utan grunnskóla... Sem dæmi um þetta má nefna að viðurkenna hæfni nemenda með annað móðurmál en íslensku í móðurmáli...”

Aðalnámskrá 2011 – frh.

Grein 19.3 Íslenska sem annað tungumál

„Mikilvægt er að bjóða nemendum kennslu í eigin máli þar sem þeir eiga þess kost að læra um mál, bókmenntir og menningu og fá þjálfun í málnotkun.“

II. Staðan móðurmálskennslu á Íslandi

Fjöldi tungumála er mikill á landsvísu eða allt að
100 tungumál

Móðurmálskennsla á Íslandi

- Leikskólar
- Grunnskólar
- Framhaldsskólar
- Hringþing
- Meir' en að segja það
- Fjölbreyt verkefni í fjölmenningu
- Gagnabanki / Tungumálatorg

Móðurmálskennsla í skólum

Íslenska

- miðuð við nemendur sem hafa íslensku sem móðumál (skylda)

Íslenska sem annað mál (ISA)

- í boði í flestum skólum fyrstu árin

Stuðningskennsla á móðurmáli öðru en íslensku

- Sjaldgæf, frumkvæði einstaka skóla

Námsgreinabundin íslenskukennsla

- í boði í einstaka skólum, kemur fyrir sem valgrein, eða innbökuð í ISA

Móðurmálskennsla

nemenda með annað móðurmál en íslensku

- mælt með í íslenskum og alþjóðlegum lögum
- ekki skylda
- getur verið í samstarfi við skólann
- fer oftast fram utan skólatíma
- í heimaskóla eftir því sem kostur er eða í fjarnámi

Móðurmál sem valgrein

- ✓ heimilað

Móðurmál í stað náms í erlendu tungumáli

- ✓ heimilað

Móðurmálskennsla

nemenda með annað móðurmál en íslensku

1) Tungumálaver Laugalækjarskóla

(pólska, sænska, norska)

2) Pólski skólinn

(pólska)

3) Samtökin Móðurmál

(enska, ewe, franska, filippseyska, ítalska, japanska, kínverska –árið 2013/14, litháíska, portúgalska, rússneska, serbneska, spænska, sænska, tékkneska, twi, þýska)

Börn í íslenskum grunnskólum

- 1997 voru grunnskólanemendur með annað móðurmál en íslensku **377**
- Árið 2012 voru nemendur **2.663**

Börn með annað móðurmál en íslensku í grunnskólum 2012

- Norska: 19
- Danska: 48
- Sænska: 40

Börn með annað móðurmál en íslensku í grunnskólum 2012

- Filippseyisk mál: 253
- Litháíska: 126
- Rússneska: 85
- Víetnamska: 79
- Taílenska: 151

Móðurmál

Samtökin Mórurmal

Samtök um tvítýngi

- **samtök foreldra tvítýngdra barna**
- starfað óformlega frá 1994, formlega stofnuð 2001
- í dag umræða um viðurkenningu mórurmálskennslunnar

Tilgangur samtakanna

- **Að kenna** tvítyngdum börnum móðurmál þeirra
- **Að styðja við** móðurmálskennara
- **Að afla** þekkingar á tvítyngi
- **Að hvetja** foreldra tvítyngdra barna til að veita þeim tækifæri til móðurmáls- og menningarnáms

Starfsemi samtakanna MÓÐURMÁL

- **Móðurmálskennsla**
(Hagaborg, Hagaskóli, Gerðuberg, Neskirkja ...)
- **Fræðsla** fyrir foreldra og móðurmálskennara
- **Samstarf** við mennta- og menningarstofnanir
(Reykjavíkurborg, Borgarbókasafn, Gerðuberg, Tungumálatorg, HÍ..)
- **Útgáfa** (foreldra- og kennarabæklingar um tvítyngi)

Starfsemi samtakanna Móðurmál frh.

- **Heimasíða** (nýtt útlit)

www.modurmal.com

- **Fésbók**

Móðurmál: Félag Tvítyngdra barna

- **Menningarviðburðir**

III. Stefnumótun móðurmálskennslunnar

Samstarfshópur um móðurmálskenndu (SUM)

- frumkvæði samtakanna „Móðurmál“ (2013)
- Í kjölfar málþings “Meira en að segja það” (haust 2012)

Tilgangur:

- stuðla að viðurkenningu móðurmálskenndu af skólayfirvöldum
- skipa henni fastan sess í skólakerfinu
- tryggja henni aðstöðu og ramma

Matsnefnd grunn- og framhaldsskóla

SUM sendi formlegt bréf með ósk um **viðmiðunarreglur** varðandi

1) formlega menntun móðurmálskennara

2) námsvísi / námsáætlanir móðurmálskennslu

- með því tilgangi að ná **formlegrar viðurkenningar** móðurmálskennslu á vegum Pólska skólans, samtakanna Móturmál eða annara stofnanna

Tillögur til úrbóta

Meir' en að segja það!
Málþing um móðurmál

- **Móðurmálskennsla verði á ábyrgð skólayfirvalda**
- **Markviss námsvísir** til að samræma innihald kennslunnar og tengja við markmiðin fyrir Íslensku sem annað mál
- **Skipulögð samvinna** móðurmálskennara og kennara í íslenska sem annað mál
- Móðurmálskennslan sé **innbökkuð í skóladag** nemenda
- Aukinn stuðningur í **námshæfðakennslu á móðurmálinu**
- **Aukin fræðsla** til foreldra og skólafólks um þýðingu móðurmálskennslunnar

Stefna að virku tvítyngi

- Tungumálin **bæta hvort við annað** í stað þess að taka hvort frá öðru
- **Jákvæð áhrif tvítyngis** á nám og vitsmunaproska þegar báðum tungumálum er viðhaldið
- Þróun á sviði móðurmálskennslunnar: **styðja á við öll móðurmál barna**

